

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

P9_TA(2022)0425

Ulepszenie przepisów UE na temat dzikich i egzotycznych zwierząt trzymanyh jako domowe w Unii Europejskiej, poprzez ustanowienie unijnego wykazu pozytywnego

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie poprawy – za pośrednictwem unijnego wykazu pozytywnego – unijnych regulacji dotyczących zwierząt dzikich i egzotycznych trzymanyh jako zwierzęta domowe w Unii Europejskiej (2022/2809(RSP))

(2023/C 167/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając petycje nr 0697/2020, 0744/2020 i 0786/2020,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114, 191 i 192,
- uwzględniając Konwencję o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES),
- uwzględniając Kodeks zdrowia zwierząt lądowych i Kodeks zdrowia zwierząt wodnych Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (WOAH, dawniej OIE),
- uwzględniając Europejską konwencję o ochronie zwierząt domowych i rezolucję Rady Europy w sprawie trzymania dzikich zwierząt jako zwierząt domowych,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 czerwca 2021 r. pt. „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030: Przywracanie przyrody do naszego życia” ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie ochrony rynku wewnętrznego UE i praw konsumentów przed negatywnymi skutkami nielegalnego handlu zwierzętami domowymi ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 września 2016 r. w sprawie strategicznych celów UE na 17. sesję konferencji stron Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES), która odbyła się w Johannesburgu (Republika Południowej Afryki) w dniach od 24 września do 5 października 2016 r. ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie planu działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi dziką fauną i florą ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 lutego 2016 r. zatytułowany „Plan działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi dziką fauną i florą” (COM(2016)0087) oraz konkluzje Rady z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie planu działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi dziką fauną i florą,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi ⁽⁵⁾ oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 865/2006 z dnia 4 maja 2006 r. ustanawiające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25.

⁽²⁾ Dz.U. C 294 z 23.7.2021, s. 40.

⁽³⁾ Dz.U. C 204 z 13.6.2018, s. 136.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 224 z 27.6.2018, s. 117.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 61 z 3.3.1997, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 166 z 19.6.2006, s. 1.

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt (Prawo o zdrowiu zwierząt) ⁽⁷⁾,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (rozporządzenie w sprawie inwazyjnych gatunków) ⁽⁸⁾,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 576/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych i uchylające rozporządzenie (WE) nr 998/2003 ⁽⁹⁾,
  - uwzględniając art. 227 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Komisja Petycji otrzymała petycje nr 0697/2020, 0744/2020 i 0786/2020, których autorzy wyrażają obawy dotyczące zagrożeń dla dobrostanu i zdrowia dzikich i egzotycznych zwierząt w związku z handlem tymi zwierzętami w UE oraz wzywają do przyjęcia ogólnounijnego wykazu pozytywnego zwierząt, które można trzymać jako zwierzęta domowe;
- B. mając na uwadze, że bioróżnorodność stanowi integralną część światowego dziedzictwa; mając na uwadze, że zasada „Jedno zdrowie” odzwierciedla związek między zdrowiem ludzi, zwierzętami i środowiskiem; mając na uwadze, że z dostępnych informacji wynika, iż źródłem pandemii COVID-19 mogły być zwierzęta ⁽¹⁰⁾, co pokazuje, że handel zwierzętami egzotycznymi wymaga większej uwagi, ponieważ wiąże się z poważnymi zagrożeniami dla zdrowia całej populacji;
- C. mając na uwadze, że 70 % czynników chorobotwórczych powodujących choroby u ludzi jest pochodzenia zwierzęcego i że choroby te, nazywane zoonozami, mogą być przenoszone przez zwierzęta domowe lub dzikie ⁽¹¹⁾; mając na uwadze, że handel dziką fauną i florą intensyfikuje kontakty między ludźmi a dziką fauną i florą oraz jest istotnym czynnikiem potencjalnego wystąpienia efektu rozlewania się, czyli rozprzestrzeniania się chorób wirusowych, w tym nowych chorób, wśród ludzi;
- D. mając na uwadze, że według szacunków w Europie ponad 100 mln zwierząt jest trzymany jako zwierzęta domowe, włącznie z małymi ssakami, ptakami, gadami, rybami i płazami ⁽¹²⁾; mając na uwadze, że wiele z tych gatunków chwytają się w środowisku naturalnym, co zubaża naturalne populacje;
- E. mając na uwadze, że dzikie gatunki mają szczególne potrzeby i doświadczają poważnych cierpień podczas chwytania, transportu i przebywania w niewoli; mając na uwadze, że zgodnie z najnowszymi danymi znaczna liczba dzikich i egzotycznych zwierząt pada w pierwszym roku od stania się zwierzętami domowymi, przy czym przyczyną śmierci zdecydowanej większości z nich są uduszenie, choroba, głód i odwodnienie podczas transportu, co również odnotowano w Programie Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska;
- F. mając na uwadze, że należy pilnie zwrócić uwagę społeczeństwa na dobrostan dzikich i egzotycznych zwierząt trzymany jako zwierzęta domowe, w tym na niepokojące problemy zdrowotne, behawioralne i weterynaryjne;
- G. mając na uwadze, że według Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) co czwarty gatunek ssaków, co ósmy gatunek ptaków i co trzeci gatunek płazów jest poważnie zagrożony wyginięciem; mając na uwadze, że dobrze udokumentowane dowody potwierdzają, że handel egzotycznymi zwierzętami domowymi jest jednym z głównych zagrożeń dla przetrwania tych gatunków;

⁽⁷⁾ Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Briefing, „Coronavirus and the trade in wildlife” [Koronawirus a handel dziką fauną i florą], Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Analiz Parlamentarnych, 4 maja 2020 r.

⁽¹¹⁾ WOA, „The »One Health« Concept” [Koncepcja „Jedno zdrowie”], 14 stycznia 2013 r.

⁽¹²⁾ Rada UE, dokument przedstawiający stanowisko Cypru, Litwy, Luksemburga i Malty w sprawie nowych ram prawnych UE dotyczących unijnego wykazu pozytywnego dotyczącego trzymania zwierząt domowych, 16 maja 2022 r.

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

- H. mając na uwadze, że inwazyjne gatunki obce są jedną z pięciu głównych przyczyn utraty różnorodności biologicznej zarówno w Europie, jak i na świecie; mając na uwadze, że według szacunków Komisji koszty kontroli szkód powodowanych przez gatunki inwazyjne w UE i zarządzania nimi wynoszą 12 mld EUR rocznie; mając na uwadze, że szereg państw członkowskich narusza prawo UE, ponieważ nadal nie ustanowiły w pełni funkcjonującego systemu nadzoru i kontroli umożliwiającego monitorowanie inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii, w związku z czym Komisja wszczęła przeciwko nim postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;
- I. mając na uwadze, że wiele dzikich i egzotycznych zwierząt trzymany jako zwierzęta domowe stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi ze względu na ich naturalne zachowanie charakteryzujące się agresywnością lub drapieżnością, pogarszane przez stres, na który są narażone w niewoli;
- J. mając na uwadze, że przepisy krajowe nakładające ograniczenia na trzymanie egzotycznych zwierząt domowych różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich i w niektórych przypadkach są sprzeczne, co bardzo utrudnia państwom członkowskim spójne działania w tej dziedzinie na szczeblu europejskim, a ponadto istnieją luki w obowiązujących przepisach krajowych dotyczących egzotycznych zwierząt domowych⁽¹³⁾; mając na uwadze, że przepisy prawa mogą zakazywać trzymania niektórych gatunków zwierząt (wykaz negatywny lub czarna lista) albo zezwalać na trzymanie tylko niektórych gatunków (wykaz pozytywny lub biała lista), przy czym wykaz negatywny jest najczęściej stosowanym systemem regulującym trzymanie egzotycznych zwierząt domowych;
- K. mając na uwadze, że obecna sytuacja utrwała istniejące bariery, skutkuje fragmentacją jednolitego rynku Unii i pogłębia różnice między państwami członkowskimi, które mają pozytywny wykaz w swoich przepisach, a państwami, które go nie stosują; mając ponadto na uwadze, że nawet wykazy pozytywne różnią się w niektórych państwach członkowskich i w innych państwach, w tym w takich kwestiach jak wykaz gatunków, różne poziomy ochrony lub różnice w sposobie przeprowadzania oceny ryzyka;
- L. mając na uwadze, że podejście oparte na wykazie negatywnym jest z natury reaktywne i najmniej ostrożnościowe, ponieważ każde zwierzę nieujęte w takim wykazie może być w sposób dorozumiany trzymane, co wymaga wydłużania wykazu; mając na uwadze, że gatunki w handlu nieustannie zmieniają się w zależności od aktualnych trendów, w związku z czym każdy wykaz negatywny wymaga regularnej aktualizacji;
- M. mając na uwadze, że naukowcy z niepokojem zwracają uwagę, iż unijny wykaz zakazanych inwazyjnych gatunków obcych, zawarty w rozporządzeniu w sprawie gatunków inwazyjnych, jest nieodpowiedni do tego, aby poradzić sobie ze skalą zagrożeń, jakie inwazyjne gatunki obce stwarzają dla różnorodności biologicznej UE;
- N. mając na uwadze, że brak ogólnounijnego pozytywnego wykazu zwierząt, które można trzymać jako zwierzęta domowe, szkodzi dobrostanowi i zdrowiu zarówno ludzi, jak i zwierząt, a także stanowi zagrożenie dla różnorodności biologicznej;
- O. mając na uwadze, że do poprawy skuteczności wykazu pozytywnego i zwiększenia dobrostanu zarówno zwierzęcia domowego, jak i właściciela niezbędny byłby odpowiedni poziom wiedzy na temat odpowiedzialnego trzymania zwierząt domowych;
- P. mając na uwadze, że 19 państw członkowskich poparło stanowisko w sprawie nowych unijnych ram prawnych dotyczących ogólnounijnego pozytywnego wykazu zwierząt, które można trzymać jako zwierzęta domowe, przedstawione w imieniu Cypru, Litwy, Luksemburga i Malty na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa 24 maja 2022 r.;
1. ponownie podkreśla, że najwyższy priorytet należy nadać zapobieganiu jako działaniu najbardziej opłacalnemu, humanitarnemu i przyjaznemu dla środowiska; wskazuje, że UE musi wykorzystać okazję do uwzględnienia w swoich strategiach wniosków z pandemii COVID-19; podkreśla, że Komisja odgrywa ważną rolę, koordynując i wspierając podejście „Jedno zdrowie” w UE;
2. podkreśla, że handel egzotycznymi zwierzętami może stanowić zagrożenie nie tylko dla dobrostanu zwierząt, ale również dla zdrowia ludzkiego ze względu na możliwość występowania chorób odzwierzęcych, w związku z czym UE musi ustanowić spójne przepisy, które będą zapobiegać potencjalnym chorobom tego rodzaju, mogącym powodować problemy związane ze zdrowiem publicznym;

⁽¹³⁾ Jak wykazano w badaniu pt. „Analysis of national legislation related to the keeping and sale of exotic pets in Europe” [Analiza przepisów krajowych dotyczących trzymania i sprzedaży egzotycznych zwierząt domowych w Europie], opublikowanym w czerwcu 2020 r. przez Eurogrupę na rzecz Zwierząt.

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

3. przypomina, że handel egzotyczną dziką fauną i florą, jak już się okazało, może prowadzić do spadku różnorodności biologicznej, zarówno w siedlisku, z którego pochodzi gatunek, jak i w ekosystemach Unii; podkreśla, że europejska polityka handlowa musi gwarantować, że praktyki w handlu zwierzętami domowymi nie będą narażać na szwank dobrostanu dzikich i egzotycznych zwierząt ani nie będą przyczyniać się do utraty różnorodności biologicznej, oraz że trzymanie takich zwierząt jako zwierząt domowych nie będzie zagrażać dobrostanowi zwierzęcia ani jego właściciela;

4. wyraża zaniepokojenie, że obowiązujące w państwach członkowskich przepisy dotyczące handlu dzikimi i egzotycznymi zwierzętami oraz ich trzymania są rozdrobnione i niespójne, często nie obejmują całego królestwa zwierząt, ponieważ dotyczą głównie ssaków, a pomijają duże grupy ptaków, gadów, płazów, owadów i ryb ozdobnych, które są obecnie często przedmiotem handlu zwierzętami domowymi, a także jest zaniepokojony, że w przypadku wypuszczenia tych zwierząt na wolność mogą one stwarzać zagrożenie dla rodzimych gatunków i ekosystemów;

5. podkreśla, że niespójne przepisy utrudniają gromadzenie dokładnych danych; podkreśla, że w unijnych bazach danych, które mają umożliwić śledzenie handlu zwierzętami w państwach członkowskich i między nimi, nie rejestruje się źródeł pochodzenia zwierząt, a CITES dotyczy jedynie stosunkowo niewielkiego odsetka gatunków zwierząt wymienionych w załącznikach do konwencji;

6. podkreśla, że kilka państw europejskich wprowadziło już wykazy pozytywne, oparte na szeregu kryteriów, takich jak dobrostan zwierząt, środowisko, zdrowie ludzi, wymogi dotyczące hodowli i pomieszczeń, w których zwierzęta są trzymane, oraz zasada ostrożności; wyraża ponadto zadowolenie, że kilka innych państw opracowuje wykazy pozytywne lub prowadzi badania nad wykazami pozytywnymi;

7. zauważa z ubolewaniem, że przepisy prawa UE są obecnie niewystarczające do tego, by rozwiązać problem dobrostanu zwierząt, zdrowia i bezpieczeństwa publicznego oraz ryzyka inwazyjności związanego z handlem dzikimi i egzotycznymi zwierzętami oraz ich trzymaniem jako zwierząt domowych; podkreśla, że unijnego prawa o zdrowiu zwierząt nie opracowano z myślą o handlu egzotycznymi zwierzętami domowymi i żaden z aktów ustawodawczych UE dotyczących dobrostanu zwierząt nie reguluje dobrostanu zwierząt trzymanyh i sprzedawanych jako zwierzęta domowe na jednolitym rynku UE;

8. podkreśla, że wykaz pozytywny jest zwykle krótszym, odrębnym wykazem, który ma charakter ostrożnościowy i zapewnia jasność co do tego, które gatunki można trzymać w danym kraju; zauważa, że wykaz pozytywny jest też znacznie łatwiej zaktualizować niż wykaz negatywny, ponieważ trzymanie wszystkich gatunków niewymienionych w wykazie jest a priori zakazane, dzięki czemu prawodawstwo na szczeblu europejskim jest prostsze, a koszty administracyjne niższe; podkreśla, że badania podejścia opartego na wykazie pozytywnym dowodzą jego skuteczności, jeśli chodzi o ograniczanie handlu dzikimi i egzotycznymi zwierzętami oraz zwiększanie świadomości społecznej⁽¹⁴⁾;

9. rozważa zalety europejskiego wykazu pozytywnego, który regulowałby handel dzikimi i egzotycznymi zwierzętami oraz ograniczał ich trzymanie jako zwierząt domowych, za czym argumentowano w petycjach otrzymanych przez Komisję Petycji; odnotowuje apel niektórych państw członkowskich o ustanowienie ogólnounijnego wykazu pozytywnego, z uwzględnieniem odpowiednich warunków dobrostanu; wzywa w związku z tym Komisję, aby przeprowadziła ocenę skutków, w której wskaże wartość dodaną oraz wykonalność sporządzenia takiego wykazu, z wykorzystaniem zestawu kryteriów naukowych określi gatunki nadające się na zwierzęta domowe oraz zawrze wnikliwą analizę różnych kryteriów stosowanych już w krajowych wykazach pozytywnych po to, żeby wskazać najskuteczniejsze z nich, możliwe do zastosowania w ogólnounijnym wykazie pozytywnym w oparciu o najlepsze praktyki państw członkowskich, ich dotychczasowe doświadczenia i wyciągnięte wnioski; wzywa Komisję, aby zainicjowała badanie, w którym przeanalizowano by to zagadnienie w kontekście ścisłego i terminowego wdrożenia planu działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi dziką fauną i florą;

10. podkreśla, że pierwszorzędne znaczenie dla ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska ma to, aby wszystkie państwa członkowskie ustanowiły i niezwłocznie wdrożyły skuteczne plany działania dotyczące najbardziej inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii, zapewniające utworzenie w pełni funkcjonujących struktur zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1143/2014, pozwalających przeprowadzać odpowiednie kontrole, które mają zapobiegać niezamierzonemu lub celowemu wprowadzaniu do Unii i rozprzestrzenianiu się w niej inwazyjnych gatunków obcych;

11. zauważa, że trzymanie zwierząt domowych jest regulowane nie na szczeblu UE, lecz na szczeblu krajowym, a niektóre państwa członkowskie sporządziły pozytywne wykazy gatunków zwierząt; podkreśla, że międzynarodowy handel dziką fauną i florą i odpowiednie przepisy regulujące ten handel powinny opierać się na dowodach naukowych;

⁽¹⁴⁾ World Animal Protection, „Think positive – An overview of national and international Positive Lists” [Myśl pozytywnie – przegląd krajowych i międzynarodowych wykazów pozytywnych], wrzesień 2020 r.

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

12. uważa, że przegląd planu działania UE na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi dziką fauną i florą powinien przynieść większą świadomość nielegalnego handlu oraz wywrzeć pozytywny wpływ na dobrostan zwierząt, a także na dobrostan egzotycznych i dzikich zwierząt, które można trzymać jako zwierzęta domowe w UE;
13. podkreśla, że zwierzęta umieszczone w wykazie pozytywnym nie mogą stanowić szczególnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, postępowanie z nimi musi być łatwe i warunki, w jakich są trzymane, muszą zaspokajać podstawowe potrzeby fizjologiczne, etologiczne i ekologiczne tych zwierząt; podkreśla, że żadne egzotyczne lub dzikie gatunki zwierząt nie powinny być umieszczane w wykazie, jeżeli istnieją wyraźne przesłanki wskazujące na to, że w przypadku ucieczki tych zwierząt lub wypuszczenia ich na wolność byłyby one w stanie przetrwać i w związku z tym stanowiłyby zagrożenie dla rodzimych ekosystemów, gdyż zmieniłyby warunki egzystencji gatunków rodzimych, stając się po uwolnieniu do środowiska naturalnego gatunkami inwazyjnymi;
14. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.
-